

Izvještaj o upravljanju

JUGOPETROL AD

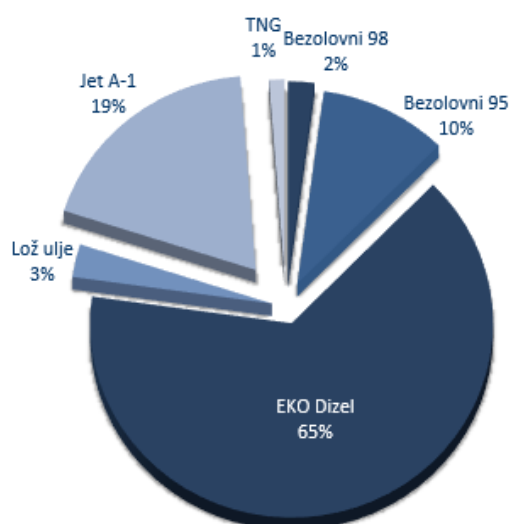
Podgorica, oktobar 2019. godine

U 2019. godini Jugopetrol AD nastavlja sa ostvarivanjem svoje strateške vizije vodeće naftne kompanije u Crnoj Gori.

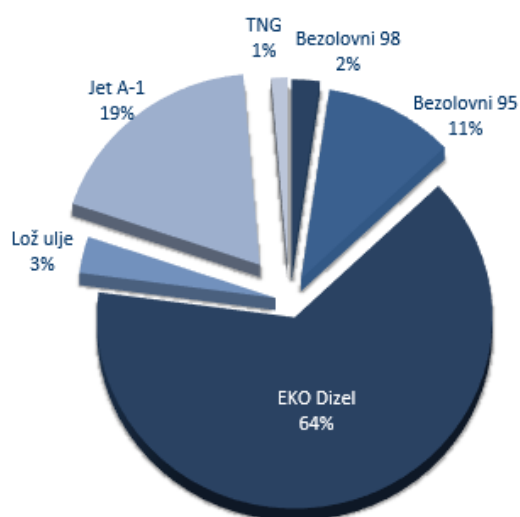
Rezultati prodaje

U trećem kvartalu 2019. godine ukupna prodaja goriva bilježi blagi rast od 1% u odnosu na isti period prošle godine. Eko dizel je i dalje pozicioniran kao vodeći proizvod, sa 65% ukupne prodaje.

**Prodaja po vrsti goriva
III kvartal 2019**

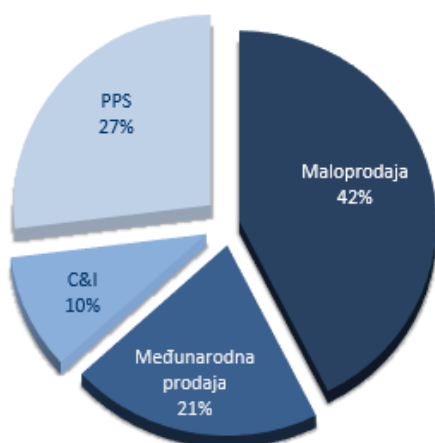

**Prodaja po vrsti goriva
III kvartal 2018**

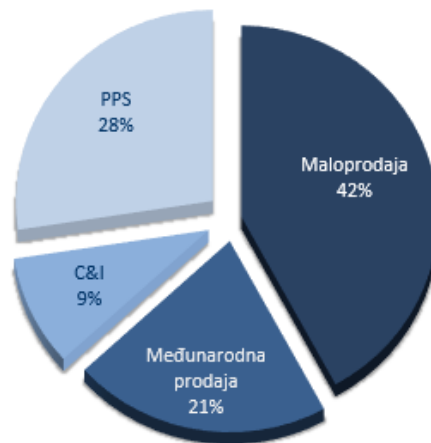

Prodaja po distributivnim kanalima je na istom nivou kao i prošle godine, sa manjim promjenama u prodaji komercijalnim i industrijskim kupcima (C&I) i međunarodnoj prodaji:

**Prodaja po segmentima
III kvartal 2019**

**Prodaja po segmentima
III kvartal 2018**

U trećem kvartalu 2019. godine, zabilježen je rast prodatih količina u maloprodajnoj mreži od 2%, u odnosu na isti period prošle godine, usled manjeg broja zatvorenih benzinskih stanica zbog rekonstrukcije. Kada se isključi uticaj benzinskih stanica koje su bile zatvorene zbog rekonstrukcije, donosi se zaključak da su ostale benzinske stanice takođe ostvarile bolje rezultate u poređenju sa prošlogodišnjim, uprkos sve većoj konkurenciji.

Kompanija je fokusirana na uspješan završetak projekta rekonstrukcije svoje maloprodajne mreže, kojim će se značajno poboljšati izgled benzinskih stanica i postaviti temelj budućeg rasta prodaje.

Međunarodna prodaja (prodaja brodovima i jahtama i avio prodaja) nastavlja sa trendom rasta (od 3% u odnosu na prošlu godinu), kao rezultat većeg broja letova u Crnoj Gori.

Prodaju brodovima i jahtama karakteriše visok stepen sezonalnosti, gdje je prodaja van ljetnje sezone promjenljiva i teža za predvidjeti. Tokom trećeg kvartala 2019, zabilježen je pad u prodaji u odnosu na isti period prošle godine.

Prodaja komercijalnim i industrijskim kupcima (C&I) u trećem kvartalu 2019. godine je porasla za 6% u odnosu na isti period prošle godine. Jugopetrol AD je prvi izbor za komercijalne i industrijske potrošače, obezbjeđujući kontinuirano i pouzdano snabdijevanje gorivom koje je karakteristično za najveću naftnu kompaniju na crnogorskom tržištu. Budući da već dugi niz godina poznaje potrebe potrošača, Jugopetrol može da garantuje visoki kvalitet isporučenih proizvoda, brzinu isporuke, i vrhunske tehničke karakteristike ponuđenih proizvoda.

Prodaja privatnim benzinskim stanicama se neznatno smanjila u odnosu na isti period prošle godine.

Finansijski pokazatelji

Profitabilnost	09/2019	09/2018	09/2017	09/2016
Neto profitna marža %	2,4%	5,3%	6,2%	7,0%
EBITDA marža %	4,3%	7,1%	8,4%	9,8%
Bruto profitna marža %	12,4%	14,6%	17,7%	20,0%

Pokazatelji profitabilnosti, za period od devet mjeseci, nisu na istom nivou u odnosu na isti period prethodnih godina usljed lošeg rezultata prvog kvartala. Izuzetno jak uticaj na profitabilnost Kompanije u prvom kvartalu imalo je nepovoljno kretanje cijena nafte na međunarodnom tržištu. Konstantan pad prodajnih cijena, definisanih Uredbom o formiranju maksimalnih maloprodajnih cijena, koji je počeo u decembru 2018. godine, nastavio se i u januaru 2019. godine, je kao takav predstavljao glavni uzrok naglog pada jedinične marže u svim segmentima prodaje, što se u većem dijelu odrazilo na rezultate ostvarene u prvom

kvartalu. Od februara do maja mjeseca, zabilježen je porast jedinične marže, ali isti nije bio dovoljan da bi se eliminisali loši rezultati koji su ostvareni na početku godine. U trećem kvartalu, marže su i dalje niže u odnosu na prošlu godinu.

Kada su u pitanju troškovi, operativni troškovi Kompanije na 30.09.2019 su bili manji u odnosu na isti period prošle godine.

Troškovi amortizacije su bili veći u odnosu na isti period prošle godine, zbog ulaganja u maloprodajnu mrežu, ali i zahtjeva novog standarda MSFI 16.

Likvidnost	09/2019	09/2018	09/2017	09/2016
Tekuća likvidnost	3,07	4,09	4,53	5,29
Koeficijent ubrzane likvidnosti	2,23	2,77	2,89	2,95
Koeficijent trenutne likvidnosti	1,23	1,45	1,29	1,36

Pokazatelji likvidnosti su konstantno na visokom nivou. Visoke vrijednosti pokazatelja likvidnosti ukazuju na to da je Kompanija uvijek bila u mogućnosti da bez poteškoća ispuni svoje kratkoročne obaveze.

Jugopetrol AD ima izuzetno snažnu finansijsku poziciju, koja se odlikuje niskim koeficijentom zaduženosti i činjenicom da Kompanija nema dugovanja.

Prelazak na MSFI 16

Društvo je prešlo na MSFI 16 u skladu sa modifikovanim retroaktivnim pristupom. Iznosi za prethodnu godinu nijesu korigovani. Grupa je odabrala da koristi izuzetke koji su predloženi tim standardom za ugovore o lizingu za koje se period lizinga završava 12 mjeseci od datuma inicijalne primjene, i za ugovore o lizingu kod kojih osnovno sredstvo ima malu vrijednost.

Identifikovane kategorije lizinga (zakupa) se u cjelosti odnose na automobile i nekretnine. U skladu sa zahtjevima MSFI 16 od 1. januara 2019. godine, ugovori koji su se prethodno priznavali kao operativni lizing se u skladu sa novim zahtjevima kvalifikuju kao sredstva sa pravom korišćenja, i ista se amortizuju tokom trajanja ugovora.

Tokom prve primjene MSFI 16, pravo na korišćenje sredstva pod lizingom (zakupom) generalno se vrednuje prema iznosu obaveze za lizing, korišćenjem prosječne inkrementalne kamatne stope od 3%. Prva primjena imala je za rezultat zabilježene obaveze za lizing u iznosu od 818.602 EUR i u skladu s tim sredstvo s pravom korišćenja u iznosu od 818.602 EUR u Izvještaju o finansijskom stanju na dan 1. januara 2019. godine. Uz to, avans za zakup benzinske stanice Lapčići u iznosu od 65.982 EUR reklasifikovan je u sredstvo sa pravom korišćenja.

U toku trećeg kvartala dolazi do smanjenja obaveze za lizing za 36.000 EUR u odnosu na drugi kvartal, i na dan 30. septembar 2019. godine obaveze po ovom osnovu iznose 1.092.889 EUR i u skladu sa tim sredstvo sa pravom korišćenja iznosi 1.092.889 EUR u Izveštaju o finansijskom stanju. Tokom prvog kvartala, dodatni avans za zakup 1 benzinske stanice u iznosu od 250.000 EUR reklasifikovan je u sredstvo sa pravom korišćenja i ukupna vrijednost sredstva sa pravom korišćenja na dan 30. septembar 2019. godine iznosi 1.298.184 EUR.

Operativni podaci

Jugopetrol AD je 2017. godine započeo projekat rekonstrukcije ili adaptacije većeg broja benzinskih stanica, u cilju unapređenja maloprodajne mreže do kraja 2020. godine. Tokom 2017. i 2018. godine, završena je rekonstrukcija ili adaptacija ukupno deset benzinskih stanica, a radovi su nastavljeni i u 2019. godini. Tokom prva tri kvartala 2019. godine završena je rekonstrukcija još dvije benzinske stanice, kao i izgradnja nove benzinske stanice na Žabljaku, koja je zamijenila staru. Na dan 30. septembar 2019. u toku je rekonstrukcija još pet benzinskih stanica, a do kraja godine očekuje se početak rekonstrukcije na još nekoliko objekata.

Osim projekta rekonstrukcije benzinskih stanica, završena je izgradnja nove trafostanice na Avio servisu Tivat i na Instalaciji Bar, ugradnja četiri nove istakačke ruke za iskrcaj goriva sa tankera na Instalaciji Bar i kupljene su četiri nove autocisterne za prevoz goriva.

Jugopetrol AD je jedina naftna kompanija u Crnoj Gori koja svojom maloprodajnom mrežom pokriva cijelu teritoriju ove države. Da bi zadržala poziciju lidera na tržištu i dalje unaprijedila svoju ponudu, kompanija planira da umjereno proširi svoju mrežu u narednim godinama. S time ciljem, u septembru 2019. godine otvorena je nova benzinska stanica na Žabljaku, na novoj lokaciji, znatno prostranija, opremljenija i savremenija od prethodne, koja je prestala sa radom nakon otvaranja nove benzinske stanice.

Na kraju trećeg kvartala 2019. godine broj zaposlenih u Jugopetrolu AD iznosio je 99, što je tri zaposlena manje u odnosu na isti period prošle godine. Kompanija nastavlja da bude posvećena svojim zaposlenima i da ulaže u njihov razvoj i edukaciju.

Kao i prethodnih godina, i ove godine Jugopetrol AD učestvuje u Vladinom programu stručnog osposobljavanja. U 2019. godini angažovano je 6 pripravnika.

Korporativna društvena odgovornost

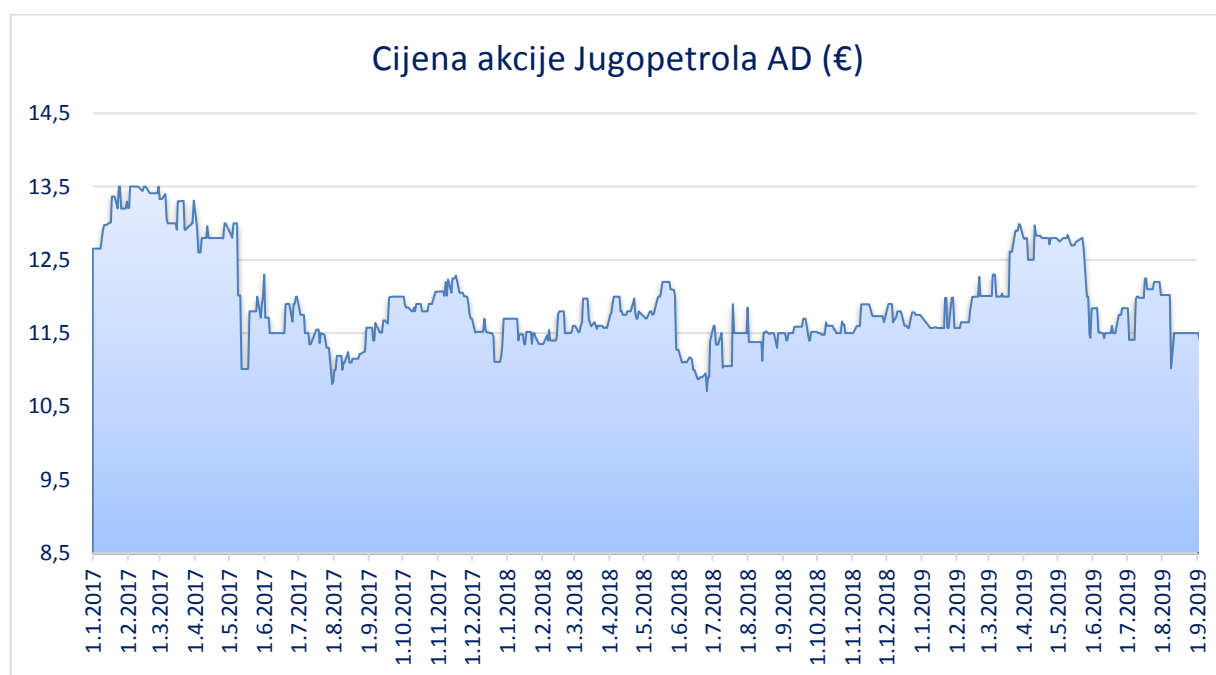
Društveno odgovorno poslovanje je sastavni dio kulture kompanije Jugopetrol AD. Kompanija nastavlja da ulaže u društveno odgovorne aktivnosti u cilju doprinosa razvoju društva i prepoznata je kao društveno odgovorna kompanija, prema svojim zaposlenima, svim zainteresovanim stranama, građanima i široj javnosti.

Aktivnosti za 2019. godinu su podijeljene u dva segmenta: bezbjednost na putu i nove generacije. U trećem kvartalu 2019. godine, u dijelu segmenta nove generacije, Jugopetrol AD

je dodijelio dvije stipendije studentima iz Crne Gore za magistarske studije na Univerzitetu u Pireju, već treću godinu za redom.

Berzanski podaci

Akcije Jugopetrola AD su među najtraženijim na Crnogorskoj berzi. Tokom trećeg kvartala 2019. godine cijena akcije se kretala u rasponu između 11-13€ po akciji. Broj akcija je ostao nepromijenjen.

UPRAVLJANJE RIZIKOM

Glavni faktori rizika i metoda upravljanja rizikom

Kompanija je izložena raznim makroekonomskim (deviznim, naftnim), finansijskim (tržišni rizik, kreditni rizik, rizik likvidnosti), kao i operativnim rizicima. U skladu s najboljom međunarodnom praksom i u kontekstu lokalnog tržišta i regulatornog okvira, cjelokupna politika upravljanja rizicima kompanije ima za cilj smanjenje mogućeg izlaganja volatilnosti tržišta i/ili ublažavanje štetnih uticaja na finansijski položaj kompanije u mjeri u kojoj je to moguće.

Opšti program upravljanja rizicima kompanije fokusira se na pojedinačna područja rizika individualnim rješavanjem svake kategorije rizika. Glavni rizici s kojima se suočava Kompanija, kao i odgovarajuće mjere ublažavanja opisane su u nastavku:

Glavni rizici	Procjena/ Metode upravljanja rizikom
Makroekonomska sredina	
Devizni rizik	- Funkcionalna valuta kompanije je euro, i prodaja i kupovina su izražene u eurima, menadžment je procijenio da izloženost fluktuacijama u stranim valutama nije materijalna - Manji broj transakcija u drugim valutama konvertuje se u euro na datum transakcije
Cijena nafte	- Kompanija je izložena riziku od robne cijene nafte. Budući da su prodajne cijene utvrđene državnim uredbom, svaka nagla promjena tržišne cijene nafte može da utiče na poslovanje Kompanije. Kompanija nastoji da minimizira rizik od naglih promjena cijena, tako što usklađuje nivo svojih zaliha sa očekivanom prodajom. Ukupna izloženost riziku promjene cijene nije materijalna za domaće tržište, uprkos periodičnim negativnim uticajima, poput onog zabilježenog u prvom kvartalu 2019. god.
Finansijski rizici	
Tržišni rizik: - Novčani tok i rizik kamatne stope	- Izloženost Kompanije tržišnom riziku promjena kamatnih stopa se prvenstveno odnosi na kratkoročne depozite Kompanije uključene u gotovinu i gotovinske ekvivalente. S obzirom na trenutne vrijednosti tržišne kamatne stope, rizik novčanog protoka ocjenjuje se kao nematerijalan.
Kreditni rizik	- Diferencijacija različitih potrošača - Brža naplata potraživanja (smanjenje DSO) - Pregled stanja i limita potrošača - Povećana pokrivenost dugova sredstvima obezbjeđenja
Rizik likvidnosti	- Održavanje dovoljne količine novca - Poboljšanje stope naplate potraživanja - Prilagođavanje iznosa dividendi isplaćenih akcionarima - Fazno ulaganje u osnovna sredstva - Nadzor kapitala na osnovu stepena zaduženosti. Kompanija u 2019. godini nije koristila pozajmice od banaka

Operativni rizici

Bezbjednost i životna sredina	- Primjena bezbjednosnih postupaka i redovna kontrola svih objekata - Ulaganja za poboljšanje nivoa bezbjednosti i zaštite životne sredine
Usklađenost u smislu operativnosti i kvaliteta proizvoda	- Sprovođenje potrebnih mjera za potpunu usklađenost s postojećim specifikacijama kako na nivou lanca snabdijevanja tako i na kvalitetu proizvoda - Ulaganja u cilju prilagođavanja konfiguracije opreme, u skladu sa regulativom
Rizik po imovinu i obaveze	- Pokrivenost osiguranjem za niz rizika, uključujući oštećenje fizičke imovine, lične povrede, prekid poslovanja, proizvoda ili druge odgovornosti

Sistem interne revizije i upravljanje rizicima

Sistem interne revizije i upravljanje rizicima kompanije uključuju zaštitne mehanizme i mehanizme praćenja na različitim nivoima unutar organizacije, kao što je opisano u nastavku:

Identifikacija, procjena, mjerenje i upravljanje rizikom

Identifikacija i procjena rizika odvija se uglavnom tokom strateškog planiranja i godišnje pripreme plana poslovanja i revizije. Prednosti i mogućnosti se ispituju u kontekstu djelatnosti kompanije, ali i u odnosu na zainteresovane strane na koje mogu uticati.

Planiranje i praćenje/Budžet

Poslovanje kompanije prati se kroz detaljni budžet po sektoru poslovanja i tržištu. Budžet se sistemski prilagođava, a rukovodstvo kompanije prati finansijski učinak putem izvještaja koji se redovno sačinjavaju i poređenja budžeta sa ostvarenim rezultatima.

Adekvatnost sistema interne kontrole

Sistem interne kontrole sastoji se od politika, procedura i zadataka koje sačinjava i sprovodi rukovodstvo kompanije i služba interne revizije u svrhu efikasnog upravljanja rizicima, postizanja poslovnih ciljeva, pouzdanosti finansijskih i administrativnih informacija i poštovanja zakona i propisa.

Zaduženje nezavisne Službe Interne revizije je da obezbijedi, putem periodičnih procjena, da su identifikacione procedure i upravljanje rizicima koje sprovodi menadžment adekvatnog karaktera, da sistem interne kontrole djeluje efikasno i da su informacije koje se dostavljaju članovima Odbora direktora u odnosu na sistem interne kontrole pouzdane i odgovarajućeg kvaliteta.

Uloga i odgovornosti Odbora direktora

Uloga i odgovornosti Odbora direktora opisani su u Poslovniku o internim procedurama kompanije, koji odobrava Odbor direktora.

Spriječavanje i suzbijanje finansijske prevare

Relevantne interne kontrole i unaprijeđene sigurnosne mjere primjenjuju se za područja koja se smatraju da su izložena visokom riziku u smislu finansijske prevare. Pored internih kontrola koje sprovode sve službe, sve aktivnosti kompanije su predmet revizije Službe Interne revizije, čiji se rezultati dostavljaju Odboru direktora.

Interna regulativa o poslovanju

Kompanija je sačinila relevantne interne propise koje je odobrio Odbor direktora. U okviru ovih propisa definišu se ovlašćenja i odgovornosti koje promovišu odgovarajuće razdvajanje dužnosti unutar kompanije.

Kodeks poslovnog ponašanja

Kompanija je u cilju dobrog korporativnog upravljanja, izradila i usvojila Kodeks ponašanja, odobren od strane Odbora direktora. Kodeksom ponašanja su obuhvaćena načela u skladu sa kojima bi svako lice, zaposleni, kolektivni organ ili treća strana uključena u poslovanje kompanije, trebalo da postupa u okviru svojih dužnosti. Iz tog razloga, Kodeks predstavlja praktičan vodič svakodnevnih radnih zadataka svih zaposlenih u kompaniji, ali i trećih lica koja sarađuju sa istom.

Zaštitne mjere u sistemima informacionih tehnologija

Sektor za informacione tehnologije Grupe odgovorno je za izradu IT strategije i obuku osoblja o novim tehnologijama. IT sektor je takođe odgovoran za podršku IT sistema i aplikacija kroz izradu i ažuriranje uputstava u saradnji sa spoljnim konsultantom ukoliko to je potrebno. Kompanija je izradila zadovoljavajući okvir za praćenje i kontrolu svojih IT sistema, koji je definisan nizom internih kontrola, politika i procedura.

Finansijski izvještaji i finansijsko izvještavanje - zaštitne mjere

Kompanija primjenjuje ustaljena pravila i postupke nadzora Službe računovodstva koji između ostalog obuhvataju računovodstvena načela koja je usvojila kompanija i smjernice za pripremu finansijskih izvještaja. Takođe se sprovodi automatska provjera i validacija različitih transakcionih sistema i sistema izvještavanja. U slučaju transakcija koje nisu ustaljene potrebno je posebno odobrenje. U tom smislu, Služba interne revizije sprovodi dodatne provjere na bazi uzorkovanja u posmatranom periodu.

Ovlašćenja u Kompaniji

Pravilnikom o ovlašćenjima se definišu ovlašćenja različitih rukovodioca kompanije, kako bi se izvršile određene transakcije ili dužnosti (npr. potpisivanje plaćanja, ovjera računa, potpisivanje ugovora itd.).